

Reformace

Únor 2017

Ročník 6, číslo 54

Někteří lidé říkají, že nevydrží ani hodinu o samotě. Nemohou v takovém případě nic dělat, dokonce ani přemýšlet. Ovšem žádný křesťan takto mluvit nemůže. Stačí, když mu dám jedno slovo k přemýšlení – Kristus. Ať ho vyslovuje znovu a znovu. Nebo mu dám slovo Ježíš. Jen ho nechte, ať nad ním přemýšlí a zjistíte, že hodina utekla jako voda a že ani celá věčnost nebude dostatečná k tomu, abychom vyjádřili chválu svému Spasiteli.

Z lahodného pramene myšlení proudí sladká voda mluvení. Jak lahodné je spočinout v pomyšlení na toho, koho milujeme.

Charles H. Spurgeon (1834-1892)

OBSAH

Návrat k Písmu – jediná naděje církve	3
Kristovo bytí.....	6
Křesťan žije tím, co vyznává (Tt 1,16)	12
Lepší kněz pro lepší smlouvu (Žd 8,1-13).....	16
Znamení smlouvy (Gn 17,1-27)	28
Mýtus vlivu	44

NÁVRAT K PÍSMU – JEDINÁ NADĚJE CÍRKVE

Michael Horton

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Nedávno jsem měl přednášku, při které jsem předkládal argumenty svědčící pro dostatečnost Písma. Šokovalo mě, jak málo lidí, a to v konzervativní evangelikální církvi, vůbec kdy slyšelo něco na toto téma. A to je problém.

Římskokatoličtí apologeti s rozhodností tvrdí, že Bible je „kniha, která patří církvi.“ Kánon Nového zákona (i Starého) byl „ustanoven“ církví, a tak tedy musí platit, že církev je matkou Písma.

Reformace odporovala tím, že církev je „stvořená Slovem“ (creatura verbi). Samozřejmě že věděli, že církev předcházela uzavření kánonu. Vždyť církev existuje už od Adama a Evy (Gn 3,15) až dodnes. Slovo je tím, co vytváří církev, nehledě na dobu a místo. Abraham věděl méně jasně, co my víme ve větší plnosti, ale objekt jeho víry byl stejný - jeho dědic, Ježíš Kristus, v němž budou požehnány všechny čeledi země.

Nyní však máme kánon. Existuje kvalitativní rozdíl mezi službou apoštolů a službou obyčejných pastorů. Pavel se mohl odvolávat na přímé zjevení Ježíše Krista (Ga 1) a povzbuzovat Timotea, aby byl smělý v daru, který mu byl dán skrze to, že na něj „starší vložili ruce“. (1 Tm 4,14)

„Jedině Písmo“ neznamena, že církev nemá žádnou autoritu. Naopak, jak učili reformátoři, musíme rozlišovat mezi neobyčejnou službou proroků a apoštolů (kteří se postarali o kanonický základ víry) a obyčejnou službou pastorů – učitelů a starších dnes, kteří vedou Kristovo

tělo. Církev má služebnou autoritu. Proto přijímáme ekumenická kréda a reformační vyznání (luteránská nebo reformovaná) jako věrná shrnutí Písem. Avšak autorita církve není absolutní. Církev se může mýlit, ale Boží slovo zůstává. Písmo musí mít poslední slovo v každém sporu.

Není žádný „apoštolský úřad“ – papežové ani letniční proroci. Kristus k nám promlouvá pokaždé, když slyšíme kázání Božího slova (Ř 10,1-17) na základě biblického kánonu, který je nyní kompletní. I ve dnech apoštolů ohrožovala sektářská rivalita jednotu církve. Proto Pavel říká, aby křesťané nesmýšleli ‚nad to, co je psáno‘ (1K 4,6). Pokud byly sbory založené apoštoly v nebezpečí, že bude pohnuto jejich svícem (Ga 3,1; 5,4; Zj 2,5), potom jak arogantní jsou papežové, kteří kážou evangelium jiné, než které přinesl Kristus skrze apoštoly?

ZTRATÍTE-LI PÍSMO, ZTRATÍTE EVANGELIUM

V naší době jsou to však protestanté, dokonce evangelikálové, kdo podceňují dostatečnost Písma pro doktrínu i pro život. Stejně jako ve středověké církvi si i dnes mnozí myslí, že Písmo je ohledně různých doktrín, konání a podobách uctívání nejasné. Není to prostě dost zajímavé. Musíme přidat naše spekulace, zkušenosti a kulturou podmíněný pohled.

Věříme, že reformace vytáhla na světlo ústřední témata Písma, která církev pomalu opustila, k čemuž tíhne v každé generaci. Všichni se potřebujeme vrátit k Písmu - v osobním uctívání, coby ke zdroji naší teologie, v našich sborech a jako k živému Božímu hlasu současnosti. Jen „skrze Písmo samotné“ uslyšíme podivuhodnou zprávu o Otci, který „tak miloval svět, že dal svého jediného Syna.“ Zpronevěřte se tomuto

„sola“ a skončíte tím, že se zřeknete „solus Christus“ (jedině Kristem), „sola fide“ (jedině vírou) a „soli Deo gloria“ (jedině Bohu sláva).

KRISTOVO BYTÍ

Arthur W. Pink

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Území, po kterém se teď pohybujeme, je docela neznámé dokonce i pro většinu Božího lidu (tak veliký je duchovní i teologický úpadek posledního století), ačkoliv lépe vyučení svatí v době puritánů a ti, kdo je následovali, byli s touto oblastí obeznámenější. Že Boží Syn je roven Otci a Duchu a že téměř před dvěma tisíci lety se Slovo stalo tělem a vzalo na sebe lidskou podobu, stále pevně drží (a budou držet) všechny skutečně obnovené duše. Že to je spojení božské a lidské přirozenosti v Jeho podivuhodné osobě, co Ho činí způsobilým k Jeho zástupné úloze, je také chápáno víceméně jasně. Asi někde sem dovede světlo téměř všechny křesťany. Že Bohočlověk přebýval v nebi, než svět začal existovat, je požehnaná pravda, která se několika posledním generacím vytratila.

Přemýšlivý čtenář, který uvažuje nad veršem, jako je Jan 6,62, musí být jistě zmaten. „Co až uvidíte Syna člověka vystupovat tam, kde byl dříve?“ Všimněte si dobře, že náš Vykupitel o době, než se stal tělem, o sobě nemluvil jako o Synu. Ale i když my žijeme v nevědomosti o této vzácné pravdě, starozákonní svatí v ní byli vyučeni, jak je zřejmé z Žalmu 80, kde se Asaf modlí:

- *Nad mužem své pravice drž svoji ruku, nad synem člověka, letorostem, jež sis vypěstoval. (v. 17)*

Ano, člověk Kristus Ježíš, kterého druhá osoba Trojice přijala do spojení se sebou, přebýval u Otce od věčnosti a byla objektem víry starozákonních svatých.

Na první pohled se poslední výrok jeví jako zběsilé mystično nebo naprostá hereze. Byla by, kdybychom řekli, že duše a tělo Syna člověka existovaly předtím, než se narodil v Betlémě. Ale tomu Písmo neučí. To, co psané Slovo potvrzuje je, že Zástupce (Kristus ve svých dvou přirozenostech) měl skutečné bytí před Bohem od celé věčnosti. Zaprvé „byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa“ (1. Pt 1,20). Byl vyvolen Bohem, aby se stal Hlavou celého vyvolení z milosti (viz Iz 42,1). Ale co více; nebylo jen Božím úmyslem, aby Prostředník (člověk Kristus Ježíš snoubený s věčným Slovem, J 1,1 a 14) měl pouze historickou existenci ve „stanovený čas“ (Ga 4,4), avšak měl před Ním skutečné bytí dlouho předtím. Ale jak je to možné?

Při hledání odpovědi nám pomůže, když zauvažujeme nad něčím, co sice úplně neodpovídá, ale na nižší rovině může posloužit ke znázornění principu. Židům 11,1 (ČSP) zaznamenává, že „víra jest podstata věcí, v něž doufáme...“ Řecké slovo pro „podstatu“ spíše vyjadřuje „skutečné bytí“. Je to protiklad toho, co je jen obrazem představivosti, je to protějšek fantazie. Víra dává skutečnou existenci v mysli a srdci věcem, které teprve nastanou, takže se z nich můžeme radovat nyní a v duši zakoušíme jejich moc. Víra se chápe věcí, které Bůh slíbil, takže se vlastně stávají skutečnými.

Jestliže víra vlastní moc přidávat realitu k tomu, co nemá žádnou historickou skutečnost, jestliže se víra může v přítomnosti těšit z toho, co přijde teprve v budoucnosti, čím spíše byl Bůh schopen dát Prostředníku smluvní existenci nekonečné věky předtím, než se narodil. A tak byl

Kristus Synem člověka v nebi tajně před Bohem, než se stal Synem člověka veřejně na tomto světě. Jak Kristus dosvědčil o svém Otci v jazyku proroctví: „... skryl mě ve stínu své ruky. Udělal ze mne výborný šíp, ukryl mě ve svém toulci.“ (Iz 49,2). Všimněte si, že verše, které následují, se vztahují k věčné smlouvě. Boží „toulec“ je jemným vyjádřením tajnosti a bezpečí, ve kterém byl Boží úmysl ukryt.

O tomto podivuhodném předmětu mluví mnohé texty. Možná nejjasnější a nejpodrobnější je v Přísloví 8. Výraz „moudrost“ (v. 12) je jedním z Kristových jmen (viz 1K 1,24). Spojení „moudrosti“ s osobou je zřejmé (v. 17), a to i s božskou osobou (v. 15). Celý text (v. 13-36) se zabývá Kristem, i když ještě nebylo jasně rozpoznáno v jakém ohledu. Zatímco je zřejmé, že to, co bylo řečeno (v. 15-16, 32-36), se může vztahovat jen na božskou osobu, mělo by být rovněž jasné, že některé výrazy (v. 23-24 a dále) nemohou být tvrzeny o Božím Synu. Považujeme-li Ho za stejně věčného a rovného Otci, nemůžeme prohlásit, že Kristus byl kdy „ustanoven.“

Ze všech výrazů užitých v Přísloví 8,13-36 by mělo být zjevné, že z některých je nemožné vyvodit Kristovo božství (zvažujeme-li ho odděleně), stejně jako jiné nemohou svědčit jen o Jeho lidství. Ale těžkosti zmizí, jakmile uvidíme, že celý text se zaobírá Prostředníkem, Bohočlověkem v Jeho obou přirozenostech. Člověk Kristus Ježíš jako spojený s druhou Osobou Božství, byl „vlastněn“ (v. 22) trojjediným Bohem od věčnosti. Dovolte, abychom učinili několik poznámek ohledně některých bodů z tohoto úžasného textu:

„Hospodin mě vlastnil *jako* počátek své cesty, dříve než co konal odedávna“ (v. 22). Mluvčím je Prostředník, který měl smluvní existenci před Bohem předtím, než vešel vesmír v existenci. Člověk Kristus Ježíš

vzatý do spojení s věčným Synem, byl „počátkem“ trojjediné Boží „cesty“. Je těžké mluvit o věčných záležitostech jako o první, druhé a třetí, a přesto je Bůh pro nás do Písma nechal zaznamenat a je povolené užívat taková rozlišení, aby nám to pomohlo v našem pochopení. První Boží skutek nebo úrdek se vztahoval k člověku Kristu Ježíši. Byl ustanoven nejen Hlavou své církve, ale také „prvorozeným všeho stvoření“ (Ko 1,15). Předurčení člověka Krista Ježíše k milosti božského spojení a slávě bylo první z Božích úradků: „v hlavě [řec.] knihy“ o něm bylo napsáno (Židům 10,7; srov. Izajáš 42,1; Zjevení 13,8).

Osoba Bohočlověka Prostředníka byla základem všech Božích úradků (srovnej Ef 3,11; 1,9-10). Byl určen, aby se stal kamenem úhelným, na kterém mělo spočinout všechno stvoření. Jako takového Ho Trojjediný Hospodin „vlastnil“ nebo „přijal“ jako poklad, na kterém byly založeny všechny božské úradky, jako účinný Prostředek k vykonání všech svých skutků. Jako takový je jak „Boží moudrostí“ a vykonavatelnou „Boží mocí“, je dokonalým prostředkem, prostřednictvím jehož může vyjádřit sám sebe. Jako takový byl „počátkem“ Boží cesty. Boží „cesta“ značí vykonání Jeho věčných úradků, dosažení Jeho záměrů skrze moudrá a svatá uspořádání (srov. Iz 55,8-9).

„Od věků jsem ustanovena...“ (v. 23). To nemohlo být řečeno o samotném Synu, protože jako Bůh nemohl být „ustanoven“. Avšak jak by mohl být ustanoven jako Bohočlověk Prostředník? Zástupným ustanovením, smluvní úmluvou, božským bytím před Boží myslí. Z lůna věčnosti, v „pokojné shodě“ (Za 6,13), před všemi světy, Ježíš Kristus byl ve svém oficiálním charakteru „ustanoven“. Předtím než Bůh naplánoval stvoření tvorstva, ustanovil nejprve Krista jako veliký Předobraz a

Originál. V Božích úradcích bylo pořadí, stejně jako ve stvoření, a Kristus má „prvenství“ ve všech věcech.

Hebrejské sloveso pro „ustanovil“ je „pomazal“ a mělo by být takto překládáno. Vztahuje se k pomazání Krista a udělení úlohy Prostředníka, k čemuž došlo ve věčné smlouvě. Veškerá sláva, kterou vlastní náš Pán jako Prostředník, Mu byla tehdy udělena za podmínky Jeho poslušnosti a utrpení. Proto se, když dokončil své dílo, modlil:

- *A nyní ty, Otče, oslav mne svou slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět. (J 17,5)*

Sláva, o které se zde mluví, je to vyvýšené místo, které mu bylo dáno jako Hlavě všeho stvoření. V transakcích věčné smlouvy mimo čas, v jedinečné cti, která mu byla udělena jako „Počátku“ Boží „cesty“, „prvorozenému všeho stvoření“, měl tuto slávu. Nyní se modlil, aby ji veřejně ukázal – odpověď přišla v Jeho nanebevstoupení.

- *Ještě nebyly propastné tůně, když jsem se zrodila... (v. 24)*

„Zrozen“ z lůna Božích úradků; „zrozen“ do smluvní existence před božskou myslí; „zrozen“ jako Obraz neviditelného Boha; „zrozen“ jako člověk Kristus Ježíš, podle jehož podoby byl stvořen Adam. Ačkoliv byl Adam prvním zjevným člověkem na zemi, Kristus byl dříve, když tajně přebýval v nebi. Adam byl stvořen do podoby Krista takového, jak On skutečně, ale utajeně existoval v osobě Božího Syna, a který se v ustanovený čas, narodil zjevně.

- *Tehdáž byla jsem od něho pěstována... (v. 30 KRAL)*

Gesenius říká, že hebrejské sloveso je zde spojeno s tím, které znamená „opírat se, zůstat, posílit“ a tedy „takový, že se na něj člověk může bezpečně spolehnout.“ V Rút 4,16 a 2. Samuelově 4,4 je přeloženo slovem

„chůva“. Tak jako lidé svěřují své děti chůvě, aby je milovala a vychovala, tak Bůh svěřil své úradky Kristu. Hebrejské slovo pro „pěstována“ také značí „stavbyvedoucího“. Kristus vzal uspořádání vesmíru na Sebe, aby spředel jeho rámování s nanejvýš mimořádnou dovedností. Je podobné hebrejskému slovu „amen“, které obsahuje ta samá písmena jako sloveso, na které Gesenius poukazuje, jen s odlišnými samohláskami. Jak požehnaně to popisuje Toho, na kterého se lze spolehnout, že vykoná Otcův záměr!

- *... byla jsem jeho potěšením den ze dne a radostně si před ním hrála v každý čas. (v. 30)*

Není tím myšleno zcela vzájemné věčné potěšení Otce a Syna, které povstává z dokonalosti té samé božské dokonalosti v každé osobě. Ale vztahuje se na Boží úradky ohledně spasení lidí Jím, kdo je Jeho „moudrostí“ a „mocí“ za tím účelem. Úradek „pokoje“ byl mezi Hospodinem a Větví (Za 6,13), nebo Otcem a Synem, když se měl stát vtěleným. Protože k tomu byl „předem vyhlédnut před stvořením světa“ (1Pt 1,20) totiž, aby se stal Spasitelem a Zachráncem, jímž všechny Boží úradky dojdou naplnění, a to Jeho vlastní vůlí a souhlasem s Otcem. A takový základ byl položen pro spasení církve v těch Božích úradcích, když se děly mezi Otcem a Synem, a proto je řečeno (Tt 1,2), že „věčný život“ byl slíben „před věky“ (J. Owen).

Z připravované knihy Střípky poznání Krista.

KŘESŤAN ŽIJE TÍM, CO VYZNÁVÁ (Tt 1,16)

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Pavel pokračuje ve svém popisu lidí, kteří byli v krétské církvi:

- *Prohlašují, že znají Boha, avšak svým jednáním to popírají. Jsou odporní, neposlušní a neschopni jakéhokoli dobrého skutku. (Tt 1,16)*

VYZNÁVAJÍ, ŽE ZNAJÍ BOHA, ALE SVÝMI SKUTKY ZAPÍRAJÍ

Zpráva evangelia zasahuje celého člověka. Zasahuje jeho srdce, takže je čisté, zasahuje jeho mysl, takže se obnovuje, zasahuje jeho svědomí, takže začíná rozlišovat dobré od špatného a pravdu od lži. To všechno jsou věci, které se dějí uvnitř nás, jde o proměnu nitra. Ovšem nic z toho by nemělo zůstat skryto. Tady byli lidé, kteří sice vyznávali, že znají Boha – a slovo, které je tady použité ukazuje na to, že se nejednalo jenom o nějaké neurčité povědomí o Bohu, jako ho mají mnozí nevěřící. Tito lidé byli z hloubi svého srdce přesvědčeni o tom, že Boha doopravdy znají.

Aktivně vyznávali, že vědí, kdo je Bůh. Veřejně to dosvědčovali. Bylo to něco, co dělali dlouhodobě a na čem si stáli. Víím, kdo je Bůh, víím, jaký je Bůh, znám Boha, protože zachovávám tenhle seznam pravidel, protože žiju takovým nebo takovým způsobem života, protože studuju Bibli, protože sloužím Bohu, protože věřím správným doktrínám, protože chodím do správné církve... Když tedy všechny tyto věci dělám, musí to přece znamenat, že znám Boha a že budu spasen, nebo snad ne? Copak

Písmo neříká, že kdo vyzná svými ústy Ježíše, bude spasen? Ano, jistě je to tak. Přesně takto to Písmo říká. Ale, moji milí, není to jediná věc, kterou Písmo říká. Vzpomeňte si na podobenství o služebnících, kterým jejich pán rozdál různé množství hřiven a odcestoval. Co říkal ten, který dostal jednu hřivnu?

- *Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk a sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Báł jsem se, a proto jsem šel a ukryl tvou hřivnu v zemi. Hle, zde máš, co ti patří. (Mt 25,24-25)*

Slyšíte to? Slyšíte tu pýchu, tvrdost a nevěru, která se skrývá za „zbožnými“ slovy? Pane, poznal jsem tě, báł jsem se... Tento muž vůbec nejednal podle toho, že by zde byl jeho pán, nejednal podle toho, co říkal o poznání tohoto pána a už vůbec se svého pána nebál. To všechno byla jenom prázdná slova, protože všechno, co udělal, svědčilo o pravém opaku.

Jiný známý text také mluví o lidech, kteří přijdou k Pánu a budou Mu říkat:

- *Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů? (Mt 7,22)*

Všimli jste si někdy, na čem tito lidé stavěli? Na tom, co oni sami dělali! Na svém duchovním poznání – jak prorokovali, na své duchovní moci – jak vymítali zlé duchy, na svých vlastních zásluhách – jak mnoho mocných činů udělali. A k tomu všemu se nestyděli brát si Kristovo jméno jako záštitu – to ve Tvém jménu jsem JÁ to všechno udělal. Tito lidé vyznávali Pána svými ústy, ale svým jednáním Ho zapírali. Proto také slyšeli ona tvrdá slova:

- *Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti. (Mt 7,23)*

To nás vede k samotnému závěru našeho textu, který říká, že takoví lidé:

JSOU BOHU ODPORNÍ, NEPOSLUŠNÍ, NESCHOPNÍ...

Žádný skutek nevěřícího člověka se nemůže líbit Bohu. Žádný skutek neznovuzrozeného člověka nemůže být takové podstaty, a takového charakteru, aby se mohl Bohu líbit. Bůh se oslaví i na nevěřících lidech a na jejich skutcích, ale žádné jejich skutky nejsou svou podstatou dobré, protože vycházejí ze srdce, které je propadlé hříchu, z mysli, která nepřátelská Bohu a ze svědomí, které je převrácené, takže jeho nejvyšším Bohem je vlastní JÁ.

Doslova zde stojí, že jsou neschopní ke všem dobrým skutkům, tedy nejsou schopní udělat jakýkoliv dobrý skutek. Není ani jeden skutek nevěřícího člověka, který by mohl udělat a před Bohem by mohl být označen jako dobrý. Jaký je to protiklad ke křesťanům! Boží slovo ujišťuje křesťany:

- *Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2,10)*

To je celý smysl našeho textu a to je také důraz celého listu Titovi – abychom konali skutky, které ukazují, že naše vyznání je pravé, že naše slova nejsou prázdná, ale že podle nich také žijeme. Vždyť Kristus:

- *...se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid, horlivý v dobrých skutcích. (Tt 2,14)*

- *Tato slova jsou spolehlivá, a chci, abys tomu všemu neochvějně učil, tak aby ti, kdo uvěřili Bohu, snažili se vynikat dobrým jednáním. To je dobré a lidem prospěšné. (Tt 3,8)*
- *Ať se učí i naši lidé vynikat v dobrých skutcích, kde je jich naléhavě potřebí, aby nebyli neužiteční. (Tt 3,14)*

Křesťan je ten, kdo vyznává pravdu o Bohu a kdo tuto pravdu také žije. Není větší lež, než něco vyznávat a něco jiného žít, není větší pokrytectví, než tvrzení, že znám Boha, ale svými skutky toto tvrzení zapírat. Neexistuje prázdnější způsob života, než život mluvky, který jen mluví a mluví, ale nikdy neudělá nic z toho, co říká. Není horší svědectví pro bezbožný svět než člověk, který prohlašuje, že zná Boha, ale svými skutky do celého světa křičí opak!

- *Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,16)*

LEPŠÍ KNĚZ PRO LEPŠÍ SMLOUVU (ŽD 8,1-13)

Steven Cole

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Jednou z věcí, o které se satan snaží, je snížit naše vědomí Ježíšovy nadřazenosti a naprosté dostatečnosti. To je něco, podle čeho se dá učení či jednání dokonce hodnotit: pokud Kristu ubírá na slávě, není z Boha. Pomocí zákonictví odvádí satan pozornost křesťanů od podstaty, kterou je Kristus, k povrchním a zevnějším věcem (viz Ko 2,16-23). Pokud se mu podaří, abychom se soustředili na pravidla a dodržování vnějších věcí, můžeme podlehnout představě, že jsme „dobří“ křesťané. Ale jestliže v centru naší pozornosti a zdrojem naší radosti není osoba a dílo Ježíše Krista, můžeme navenek dělat všechno možné, a přitom zapomenout na to, co je životně důležité: znát Krista a radovat se v něm (viz Fp 3,1-11).

Někdy nepřítel odpoutává naši pozornost od Krista pomocí zkoušek. Místo abychom se zkouškou nechali přivést k tomu, abychom hledali útěchu a posilu u Krista, vyhledáváme světské rady a pomoc, které může použít každý, ať Krista zná nebo ne. Taková rada může i „fungovat“ – v tom smyslu, že to, co nás bolí, bolet přestane. Ale jestli je to pomoc bez Krista, je to falešná pomoc.

Jindy se nás nepřítel snaží od Krista odlákat pomocí světských pokušení a potěšení. Tak jako v případě semene, které padlo na trnitou půdu, udusí „starosti, majetek a rozkoše života“ (Lk 8,14) slovo, které nás vede ke Kristu. Spokojíme se s tím vším, co nám nabízí svět, a

zapomeneme, že jeho potěšení jsou v nejlepším případě prchavá. Jen Kristus nás uspokojí pro tento čas i pro věčnost.

První čtenáři Listu Židům byli pod hrozbou pronásledování v pokušení opustit Krista a vrátit se k judaismu. Judaismus byl tím, čím žili jejich předkové celá staletí. Bůh se jim dával poznat prostřednictvím hebrejských Písem a náboženská praxe, kterou tato Písma předepisovala, byla pohodlná a uspokojivá. Proč trpět pronásledování pro víru v Krista? Proč se prostě nevrátit ke starým metodám, které fungovaly celá staletí?

Aby autor toto nebezpečí odvrátil, vysvětluje, čím vším Ježíš Kristus tyto staré metody převyšuje. Už ukázal, že Ježíš je tím, o kom byl celý Starý zákon (1,1-2). Je naplněním všeho, k čemu Starý zákon směřoval. Jako Boží kněz podle řádu Melchisedechova stojí Ježíš daleko nad lévijskými kněžími. A v osmé kapitole autor říká, že:

Ježíš je lepší kněz, který je prostředníkem lepší smlouvy.

V 8,1-6a ukazuje, že Ježíš je lepší kněz, služebník „pravé svatyně a stánku“. V 8,6b-13 ukazuje, že Ježíš je prostředníkem lepší smlouvy: Nové smlouvy, kterou předpověděl prorok Jeremjáš.

Tato kapitola před nás staví řadu teologických a výkladových obtíží, do kterých zde nemohu zacházet. Jak jsem řekl před pár týdny, otázka toho, nakolik platí Zákon staré smlouvy pro věřící, kteří žijí pod Novou smlouvou, je jednou z nejožehavějších otázek v celém Písmu. A v samotném ohnisku diskuze se nacházejí právě tyto verše. Přiznávám, že ne všechny tyto otázky jsou mi naprosto jasné. Pokud vám zůstanou nezodpovězené otázky, doporučuji vám hlubší studium.

Autor zde probírá delší argumentaci, a proto nejprve vysvětlím sled jeho myšlenek, a pak navrhnou několik aplikací.

1. JEŽÍŠ JE LEPŠÍ KNĚZ, KTERÝ SLOUŽÍ V PRAVÉ SVATYNI (8,1-6A).

Jsou tu tři body:

A. Náš velekněz sedí po pravici Božího majestátu v nebesích (8,1-2).

Autor zde uvádí hlavní myšlenku toho, co říká: „Máme takového velekněze, který usedl na pravici trůnu Majestátu v nebesích...“ (8,1 KMS). To je rozdíl mezi ním a lévijskými kněžími, kteří byli slabí a nedokonalí (7,28) a kteří sloužili jako zástupci uctívajících v pozemském svatostánku. Ale Ježíš, náš kněz podle řádu Melchisedechova, vystoupil na nebesa a usedl po Boží pravici (Ž 110,1). Autor pro Boha používá vznešený titul „Majestát v nebesích“, který v sobě zahrnuje význam Boží svrchovanosti jako Krále králů a jeho královskou nádheru, jak ji ve svých viděních spatřili Izajáš (6,1-7) i Ezechiel (1; 10). Byl také jedním ze způsobů, jimiž se o Bohu rád zmiňoval Kalvín. Jako Boží titul se slovo „Majestát“ (NBK, KR: „Velebnost“) vyskytuje pouze zde a ve verši 1,3 (srov. Ju 25).

Lévijští kněží ve svatostánku či v chrámu vždy stáli, což naznačovalo, že jejich práce nikdy nekončí. Ale Ježíš usedl po pravici Božího trůnu, když dokončil své dílo spočívající v očištění od hříchů (1,3). Udělal všechno, co se pro uskutečnění našeho vykoupení dalo udělat. Jak to řekl, když umíral na kříži: „Dokonáno jest“ (J 19,30). Přidávat k tomu, co Ježíš vykonal na kříži, jakékoli lidské skutky či zásluhy znamená pohrdnout jeho smrtí jako dokonalou obětí za naše hříchy.

Místo po pravici trůnu je čestným místem, vyvýšeným místem a místem autority. Slova „v nebesích“ označují místo, kde přebývá Bůh.

Nemáme nedokonalého lidského kněze, který smí do svatyně svatých vstoupit jen jednou ročně, a ani pak tam nemůže zůstat stát moc dlouho (natož, aby se tam natrvalo usadil!); *máme* velekněze, který sedí po pravici Majestátu v nebesích! Jde o tohle: „Proč bychom měli třeba *jen uvažovat* o návratu ke starému systému, když máme takového velekněze, který natrvalo usedl na tak vyvýšeném místě?“

B. Ježíš slouží v pravé nebeské svatyni (8,2-5).

Pro tyto verše byla navržena řada výkladů, ale nebudu se tu jimi všemi probírat. Myslím, že o co tu autorovi jde především, je myšlenka, že pozemský svatostánek byl jen náznakem.

Pravým svatostánkem je samotná Boží přítomnost v nebesích. „Svatyní“ je míněna svatyně svatých ve svatostánku. Ježíš sice po pravici Boží sedí, ale nesedí tam nečinně. Slouží jako kněz.

V 8,2 a 8,5 autor tvrdí, že tato nebeská svatyně i celý svatostánek jsou skutečné věci. Pozemský svatostánek byl jen kopií a náznakem nebeských skutečností. Na podporu svého tvrzení cituje Exodus 25,40, kde Hospodin říká Mojžíšovi, aby všechno udělal podle vzoru, který mu byl ukázán na hoře. Někteří se domnívají, že Bůh Mojžíšovi předlohu svatostánku skutečně zjevil. Tohle sice nemůžeme vědět s naprostou jistotou, ale podstatné je, že Mojžíš si nemohl svatostánek postavit podle svých vlastních představ. Plán svatostánku zjevoval některé konkrétní skutečnosti o osobě a díle Ježíše Krista. Byl omezeným pozemským obrazem nebeských duchovních pravd. Z tohoto hlediska stojí kněží, kteří sloužili v pozemském svatostánku, níže než náš velekněz, který slouží v pravém nebeském Božím příbytku.

V 8,3-4 autor opakuje to, co řekl v 5,1, totiž že velekněží přinášeli oběti a dary. Proto bylo nutné, aby i tento velekněz (Ježíš) něco přinesl. Odkazuje zpět na verš 7,27, kde řekl, že Ježíš jednou provždy obětoval sebe sama. Ještě se k tomu hodlá vrátit (9,12-14.25-28; 10,10-14), ale zde se o tom zmiňuje jen mimochodem. Ve verši 8,4 poukazuje na to, že kdyby byl Ježíš pozemským knězem, nepřipadal by v úvahu, protože nebyl z kmene Léviho. Z toho plyne, že Ježíšovo kněžství musí být vykonáváno v nebesích, ne na zemi. Prohlášení, že „zde *jsou* ti, kteří přinášejí dary podle Zákona“ (8,4 KMS), nasvědčuje tomu, že jeruzalémský chrám dosud stojí, což datuje list Židům před rok 70 n. l., kdy byl chrám zbořen. (Philip Hughes: *A Commentary on the Epistle to the Hebrews* [Eerdmans], s. 292.)

Zatím nám autor řekl, že náš velekněz usedl po pravici Majestátu v nebesích, a proto neslouží v pozemském stánku, který je pouhým náznakem, ale v pravém svatostánku v nebesích. Ve verši 8,6 uzavírá to, co řekl doposud, a zároveň otevírá další část své argumentace. Závěr spočívá v tom, že:

***C. Protože Ježíš slouží v nebi, a ne na zemi, dosáhl
vznešenější služby (8,6a).***

Na velekněze musel být úchvatný pohled, když ve svém nádherném kněžském rouchu vykonával ve svatostánku složité obřady. Každý rok, když kněz zmizel za oponou, si uctívající nepochybně prožili pár minut napětí. Jejich představivost musela pracovat na plné obrátky.

„Jak to tam vypadá?“ říkali si nejspíš. „Co asi vidí? Co dělá? Dostane se ven živý?“ Pak se zase ukázal, a všem jim spadl kámen ze srdce.

Autor v podstatě říká: „To není nic proti tomu, že Ježíš teď sedí po pravici Majestátu v nebesích! Jejich každoroční obřady se nedají srovnávat s tím, jak náš velekněz obětoval jednou provždy na kříži *sám sebe*, aby teď jako náš zástupce konal svou kněžskou službu v nebesích! Jeho nebeská služba je mnohem a mnohem vznešenější, než kdy byla jejich pozemská služba!“ Mezi řádky je vlastně vyzývá: „Vůbec ani neuvažujte o tom, že byste se vrátili ke starému pozemskému systému, který byl jenom náznakem. Nepřestávejte se soustředit na Ježíše, který je pravá skutečnost a naplnění všeho, k čemu starý systém ukazoval.“

Než se budeme zabývat druhou částí textu, rád bych navrhl dvě aplikace: (1) *Ježíš slouží jako náš zástupce v nebi – přijímejme jeho službu!* Máme sklon soustředit se na to, jak bychom měli sloužit jemu a tato služba má v našem životě rozhodně své místo (1K 15,58). Ale jsou také chvíle, kdy bychom se měli ve své horlivé činnosti pozastavit a dovolit Ježíši, aby nám sloužil. Vzpomínáte si, jak se Petr zhrozil, když vzal Ježíš ručník a umyvadlo, aby učedníkům umyl nohy? „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Jenže Ježíš opáčil: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl“ (J 13,8-9). Musíme Pánu dovolit, aby z nás vodou svého slova smyl špínu, která se na nás při putování tímto světem přichytí. Jako náš velekněz nás zastupuje ve své službě před trůnem Majestátu. Přicházejme před něj a udělejme si čas na to, aby jeho služba mohla očistit naše duše.

(2) Nebeské a duchovní věci jsou skutečnější než věci pozemské a viditelné – hledejme to, *co je nad námi!* Autor zdůrazňuje, že pozemský svatostánek *není* to pravé. *Pravý* svatostánek je v nebesích, kde teď Ježíš sedí jako náš zástupce. Máme tendenci myslet si, že skutečné jsou pozemské věci, a že nebeské věci jsou méně skutečné než to, co můžeme vnímat smysly. Ale Pavel nám říká: „... hledejte to, co je nad vámi, kde

Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem“ (Ko 3,1-2).

Z toho plyne přinejmenším to, že bychom o Božích věcech měli uvažovat tak často, že pro nás budou skutečnější než věci na této zemi. Boží věci můžeme chápat pouze vírou v pravdy jeho slova. A zatím nás zaplavují a bombardují věci, které vidíme kolem sebe na zemi. Pokud cílevědomě a soustavně nepěstujeme tuto vizi nebes, rozhází nám to priority. Budeme usilovat o to pozemské a přicházet o to nebeské. Tak jako boháč, o kterém mluvil Ježíš, budeme si i my stavět další a další skladiště pro svůj pozemský majetek, ale ve svém vztahu k Bohu budeme chudí (Lk 12,15-21). A proto nezapomínejme: to pozemské je pouhý náznak; skutečnost je to nebeské.

2. JEŽÍŠ JE PROSTŘEDNÍKEM LEPŠÍ SMLOUVY (8,6B-13).

Jelikož je Ježíš lepší kněz, který slouží v pravém svatostánku (8:1-6a), je také „prostředníkem vyšší smlouvy, založené na lepších zaslíbeních“ (8:6b). Těmito lepšími zaslíbeními jsou zaslíbení nové smlouvy, kterou prorokoval Jeremjáš 31,31-34 (8,8-12 cituje Jeremjáše 38,31-34 LXX). Na výkladu a aplikaci těchto veršů opět stojí celá řada knih (a také celých teologických systémů), takže si tu mohu dovolit jen proletět po povrchu. Všimněme si tří věcí:

A. Lepší smlouva by nebyla zapotřebí, kdyby první smlouva byla bez chyby (8,7).

Jak jsem řekl předminule, když jsme studovali verše 7,11-19, představa, že by Mojžíšův zákon byl v jakémkoli směru vadný, byla pro Židy něco

nemyslitelného! Zákon byl základem celého jejich způsobu života. Byl základem jejich náboženské praxe, která byla samotnou osnovou i útkem toho, co znamenalo být Židem. V kapitole 7 autor vyvozoval, že změna kněžství vyžaduje také změnu zákona, protože tyto dvě věci jsou nerozlučně spjaté a ukázal, že v Žalmu 110,4 David předpověděl změnu kněžství. Zde cituje Jeremjáše 31, aby ukázal, že i sám Starý zákon předpovídá Novou smlouvu, která nahradí starou, mojžíšovskou smlouvu. A důvodem pro tuto změnu bylo to, že stará smlouva měla své chyby.

Rychle ale dodává, že chyba nebyla ani tak v Zákoně samotném, jako v lidech, protože ti ho nedokázali dodržovat: „Kárá *je* přece...“ (8,8). Totéž říká i Pavel: „Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré“ (Ř 7,12). Později ale mluví o tom, „co bylo zákonu nemožné pro lidskou slabost“ (Ř 8,3). Jako hříšníci nedokážeme dodržovat Boží svatý zákon. Zákon nám nedával nové srdce ani službu Ducha svatého, díky které jsme schopni jej poslouchat. Jak vysvětluje Pavel v listu Galatským, účelem zákona není dávat duchovní život, ale odhalovat náš hřích, tak abychom byli přivedeni k víře v Krista, který je naším jediným lékem (Ga 3,19-24).

B. Protože Boží lid nebyl bez chyby, slíbil Bůh Novou smlouvu (8,8-12).

Tato smlouva měla být uzavřena „s domem izraelským i s domem judským“. Někteří tvrdí, že církev je nový Izrael, a protože Ježíš řekl, že kalich Poslední večeře je Nová smlouva zpečetěná jeho krví (Lk 22,20), obdržela Novou smlouvu místo Izraele církev. Ale v Římanům 11,17-21 stojí, že z Izraele byly vyřaty větve nevěřících, abychom na něj mohli být naroubováni my, pohané. A tak my, kteří věříme, máme podíl na Božích

zaslíbeních Nové smlouvy pro Izrael, ale jak Pavel říká dále, až budou naroubováni všichni pohané, kteří mají být naroubováni, bude zachráněn celý Izrael. Pak rovněž připomíná Jeremjáše 31,5 „... to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy“ (Ř 11,27).

Je rovněž důležité si uvědomit, že tato požehnání Nové smlouvy sice vyhlásil už Ježíš, ale dokonale budou naplněna až při jeho druhém příchodu. (Viz Craig Blaising, Darrell Bock: *Progressive Dispensationalism* [Baker], s. 200-211.) Craig Blaising píše (s. 208):

Nový zákon sice říká jasně, že Nová smlouva je již vyhlášena – to znamená, že požehnání, která k ní patří, jsou nyní udílěna všem, kdo věří v Ježíše (ať jsou to Židé či pohané) – ale stejně jasně také říká, že zaslíbení Nové smlouvy dosud nejsou plnou skutečností. Zaslíbení v proroctvích Jeremjáše, Izajáše a Ezechiele mluví o lidu, který má zákon vepsaný v srdci, chodí po Hospodinových stezkách a je zcela pod kontrolou Ducha svatého. Ve stejných zaslíbeních je ovšem očekáván lid, který vstal z mrtvých a obdržel požehnání věčného dědictví s Bohem, jenž přebývá s nimi a v nich.

O něco dále (s. 209) pak dodává: „Jak plnost těchto požehnání, tak dokonalá proměna, kterou Nová smlouva slibuje, se uskuteční teprve v budoucnosti. Tato budoucnost přijde, až se Ježíš vrátí na zem.“

Vlastností Nové smlouvy se tu mohou pouze letmo dotknout (podrobněji se na ně podíváme příště). Všimněme si pěti věcí:

1) Nová smlouva je zásadně odlišná od staré smlouvy, kterou Izrael nedodržoval (8,8-9).

Důraz se tu klade na přerušení, ne na návaznost. Bůh říká: „... ne jako byla ta smlouva, kterou jsem uzavřel s jejich otci...“ To je podle mého

soudu hlavní problém teologie smlouvy, která vnímá starou a novou smlouvu jako dva odlišné způsoby provádění jedné a té samé smlouvy milosti. Toto pojetí zdůrazňuje jednotu a návaznost smlouvy v celých dějinách, zatímco zde je důraz evidentně kladen na nespojitost. (*The Evangelical Dictionary of Theology* [Baker], ed. Walter Elwell, s. 280.)

2) Nová smlouva znamená, že Bůh svému lidu vloží své zákony do mysli a do srdce (8,10).

V Deuteronomiu 29,3 (29,4 KRAL), těsně před svou smrtí, Mojžíš Izraelcům řekl: „Ale Hospodin vám nedal srdce, aby chápalo, ani oči, aby viděly, ani uši, aby slyšely, až do tohoto dne.“ Měli Zákon napsaný na kamenných deskách, ale neměli poslušné srdce. Ale ve verších Ezechiel 36,26-27, které odpovídají zaslíbení Nové smlouvy v Jeremjášovi, Bůh slibuje: „A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich.“ V listu Římanům 6,17 Pavel jásá nad tím, „že jste sice byli služebníky hříchu, ale potom jste se ze *srdce* přiklonili k tomu učení, které vám bylo odevzdáno.“ Požehnání Nové smlouvy změnilo naše tvrdá srdce!

3) Nová smlouva znamená blízký vztah mezi Bohem a jeho lidem (8,10b).

„Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ To není nic nového – vždyť to Bůh Izraeli slíbil už při exodu (Exodus 6,7). Ale jak vysvětluje Leon Morris: „Bůh, který lidi zachraňuje v Kristu, je pro své zachráněné Bohem v novém a konečném smyslu. A když jsou lidé vykoupeni za onu strašlivou cenu zaplacenou na Kalvárii, stávají se Božím lidem ve smyslu

dosud zcela neznámém.“ (Morris: *The Expositor's Bible Commentary* [Zondervan], ed. Frank Gaebelin, sv. 12, s. 78.)

4) Nová smlouva znamená, že Hospodina bude osobně znát každý, od nejmenšího po největšího (8,11).

Nejde o to, že nebude zapotřebí učitelů (Ef 4,11), ale že „poznání Boha nebude záležitostí omezené hrstky vybraných jednotlivců. Každý účastník Nové smlouvy bude sám důvěrně a osobně znát svého Boha“ (tamtéž, s. 79).

5) Nová smlouva znamená úplné odpuštění hříchů (8,12).

Oběti podle staré smlouvy nedokázaly hříchy úplně odstranit (10,1-4). Byly pouhým náznakem požehnání, která měla přijít v Kristu, který tím, že jednou provždy obětoval sám sebe, zaplatil dluh našich hříchů dokonale (9,14; 10,10.14)! Kdyby byla první smlouva bez chyby, nebyla by zapotřebí lepší smlouva. Protože ale Bůh našel na lidech chyby, slíbil Novou smlouvu.

C. Tím, že Bůh slíbil Novou smlouvu, se ta první stala starou smlouvou, což byl počátek jejího zániku (8,13).

Jeremjášovo proroctví (cca 600 př. Kr.) zahájilo lhůtu, po jejímž vypršení měla stará smlouva zaniknout. V roce 70 n. l., když Titus dobyl Jeruzalém a zničil chrám, se Izrael jako státní útvar rozpadl a oběti, které byly jádrem systému staré smlouvy, přestaly být přinášeny.

Vzhledem k tomu, co tvrdí List Židům (a zvláště verše jako 8,13), se nemůžu ztotožnit s názorem, že v tisíciletém království budou opět přinášeny doslovné zvířecí oběti. Autor zde namítá: to, co je dokonalé, přišlo v Kristu, tak proč se vracet k tomu, co je staré a překonané?

ZÁVĚR

Na požehnání Nové smlouvy se blíže podíváme příště. Dnes si jen položíme otázku: „Jsem zcela pohlcen soustředěním na prostředníka Nové smlouvy, Ježíše Krista, sedícího po pravici Majestátu na výsostech? Usiluji denně o to, abych ho poznal, miloval a oslavoval, protože za mne na kříži obětoval sám sebe?“ Křesťanství sice vyžaduje poslušnost, ale není to vnějšková poslušnost dodržování pravidel a vykonávání obřadů, ale poslušnost ze srdce vyplývající z lásky k Bohu. „Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě“ (Ko 3,1-4).

OTÁZKY K DISKUZI

1. Co to prakticky znamená „hledat to, co je nad námi“?
2. Jak můžeme rozvíjet své soustředění na Krista uprostřed všeho toho, čím nás zahlcuje svět?
3. Když jsou i v křesťanství příkazy, které je třeba poslouchat, v čem je to jiné, než být pod Zákonem?
4. Co to znamená, že jsou Boží zákony zapsané do našich srdcí?

ZNAMENÍ SMLOUVY (GN 17,1-27)

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Dobré dopoledne, pokoj vám a milost. Jedno z velkých pokušení, jimž čelí kazatelé, kteří každý týden přicházejí na kazatelnu, je, objevit něco nového, co by mohli hlásat ze své kazatelny. V knize Skutků to byli pohané z Athén, kteří byli známí svou touhou a dychtivostí po slyšení novinek a zajímavostí:

- *... ničemu totiž nevěnují tolik času jako tomu, že vykládají a poslouchají něco nového. (Sk 17,21)*

Naproti tomu apoštolové věnovali hodně svého času tomu, aby křesťanům zdůraznili to, že si mají opakovat a připomínat to, co už dávno znají:

- *[Petr] Proto vám hodlám ty věci stále připomínat, ačkoliv o nich víte a jste utvrzeni v pravdě, kterou jste přijali. (2Pt 1,12)*
- *[Pavel] Měj za vzor zdravých slov to, co jsi slyšel ode mne. (2Tm 1,13)*
- *[Jan] Nepíšu vám, moji milí, nové přikázání, ale přikázání staré, které jste měli od počátku; staré přikázání je to slovo, které jste slyšeli. (1J 2,7)*

Novinky nebo zajímavé zprávy nás mohou pobavit, ale obvykle nás nemohou nijak vybudovat nebo vyučit. Nějakých pět let poté, co apoštol Pavel založil církve v Korintu, psal této církvi dopis. Co napsal?

- *Chci vám připomenout, bratří, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte. (1K 15,1)*

Myslím, že korintští by více chtěli slyšet novinky ze světa, nějaké zajímavosti od Pavla, něco o místech, která Pavel navštívil při zvěstování

evangelia nebo nějaké podobné věci. Ale nic z toho jim Pavel nenapsal. Napsal jim staré evangelium. Zopakoval jim tutéž zprávu, kterou jim říkal před několika lety. A právě to musíme dělat také my a je to i totéž, co dělá Bůh s Abrahamem v Gn 17. Znovu se dnes vracíme do Genesis a před námi je opět jeden slavný text. Budeme číst Genesis 17. V této kapitole, nalezneme jenom málo nových věcí – takových, o nichž bychom se nedočetli v kapitolách předchozích. Bůh nás vede k tomu, abychom si připomínali jeho skutky a jeho jednání, jeho věrnost a vytrvalost, jeho zaslíbení, která nám daroval, jeho dobrotu, kterou nám neustále prokazuje.

Minule jsme si více připomínali kontext této kapitoly, takže věřím, že ho máme stále na paměti. A zcela jistě si také pamatujete Abramovu pošetilost, jíž se dopustil, když chtěl vzít věci do svých rukou a nečekat na Boha a zplodit si potomka a dědice z otrokyně Hagar (16. kapitola).

Nyní jsme na začátku 17. kapitoly, třináct let po těchto událostech. Třináct let mělo umlčet každá ústa. Už po těchto třinácti letech bylo naprosto jasné, že Abram a Sáráj nemohou mít děti. Zdá se, že Abram nemohl mít další děti ani s Hagarou. Dvacet čtyři let jsou Abram se Sárájí v zaslíbené zemi a čím dál tím více je stále jasnější, že se žádným přirozeným způsobem nedočkají vlastního potomka – Abram, vznešený nebo vyvýšený otec a Sáráj, kněžna jeho domu. Pokud se jim nějaké dítě narodí, tak to nebude dílo lidské, věc těla, ale cele dílo Boží, dílo Boží milosti a moci. To nás vede přímo do textu:

1. PŘIPOMENUTÍ BOŽÍCH ZASLÍBENÍ (V. 1-8)

Ve světle uvedených věcí začíná také vycházet na povrch, že Abram uvěřil tomu, že Izmael je jeho jedinou nadějí a jeho dědicem. Po 13 letech Bůh prolamuje mlčení:

A. Setkání s Božím synem (v. 1)

- *Když bylo Abramovi devětaadvadesát let, ukázal se mu Hospodin a řekl: „Já jsem Bůh všemohoucí, chod’ stále přede mnou, buď bezúhonný!“ (Gn 17,1)*

Po třinácti letech se znovu ozval Boží hlas. Po třinácti letech Bůh znovu promluvil k Abramovi, ukázal se mu. V prvním verši čteme, že se mu ukázal Hospodin. Zdá se, že nyní se Abram díval na Boha. Jak je to možné, když nám Boží slovo dosvědčuje, že žádný člověk nemůže vidět Boha?

- *Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl. (J 1,18)*
- *On jediný je nesmrtelný a přebývá v nepřístupném světě; jeho nikdo z lidí neviděl a nemůže uvidět. (1Tm 6,16)*

Boží slovo jasně prohlašuje, že Boha nikdo vidět nemůže, přesto se Abram s Bohem setkal, dokonce se mu Bůh sám ukázal. Není to jediný případ v Písmu a my to uvidíme ještě několikrát v knize Genesis. Lidé vždy toužili spatřit Boha, a jak se zdá, tak se jim to také nějakým způsobem dařilo. Stejnou touhu měli i učedníci Pána Ježíše:

- *Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!“ Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce.“ (J 14,8-9)*

Ježíš neříká, že je Otec, ale říká, že je možné vidět Boha – a to tehdy, když se podíváme na Ježíše Krista. Druhá osoba Boží trojice je osobou, která na sebe vzala lidské tělo a přebývala mezi námi. Zdá se tedy nanejvýš rozumné říci, že to byla právě druhá osoba Boží trojice, která se i před svým vtělením ukazovala lidem. Ve Starém zákoně najdeme celou řadu setkání lidí s někým, u něhož nakonec vysvítá, že se jednalo o samotného Boha. Jak nám Ježíš dosvědčuje, tak to nebyl Bůh Otec, kdo

se takto dával poznat lidem. Se vší pravděpodobností to nebyl ani Duch svatý, který je svou podstatou duchem – je neviditelný, jak nám znovu dosvědčuje Pán (J 3).

Zbývá nám jediný závěr – stejný, k němuž jsme dospěli v minulé kapitole, při setkání Hagar s andělem Páně – ten, kdo se ve Starém i v Novém zákoně dává poznat lidem a kdo je skutečný Bůh, je Ježíš Kristus. V době Starého zákona to bylo v různých podobách, v době Nového zákona na sebe vzal lidské tělo navěky – v tomto těle se s ním setkáme tváří v tvář a budeme proměněni do Jeho podoby.

1. Bůh všemohoucí.

Bůh se tady Abramovi představuje mnohem důkladněji než kdykoliv předtím. Abram se již smířil s tím, jak věci jsou. Je přesvědčen o tom, že Izmael je synem zaslíbení. Jeho tělo už je staré, takže nemůže dále plodit syny a dcery. Sáráj je neplodná a navíc už je ve věku, kdy je to biologicky nemožné mít dítě. Abram zakouší prázdnotu a pociťuje marnost svého života. Všechnu svou naději vkladá do svého jediného syna, kterého zplodil s otrokyní – do Izmaela. Ale Bůh? Bůh přichází a do této temné a smutné situace říká: Já jsem Bůh všemohoucí – El Šaddaj. Toto Boží jméno znamená naději. Já jsem Bůh, který může udělat všechno, co slíbil a všechno, co si usmyslí. Já jsem Bůh, pro něhož není nic nemožného, dovedu až do konce všechno, co jsem kdy slíbil.

Panovník Hospodin mluví. El Šaddaj – Všemohoucí Bůh promluvil k Abramovi, jeho hlas zazněl do lidské bídy, do nevěry, do temnoty chození ve vlastní síle. Po třinácti letech mlčení promluvil všemohoucí Bůh a jeho slovo bylo velmi, nadmíru jasné:

2. Chod' přede mnou a buď bezúhonný!

Všemohoucí Bůh promluvil a z Jeho úst zazněl příkaz – chod' přede mnou, chod' před mou tváří, v mé přítomnosti a buď bezúhonný. Jsou tady dvě stránky, dvě věci v jednom příkazu – je tady věc tak trochu tajemná, mystická, založená na osobním vztahu a je tady věc velmi praktická. „Chod' přede mnou“ – to je něco, co nedokážeme úplně uchopit, co se nedá nějak jednoduše popsat. Nedá se říci, když budeš to a to, tak to bude znamenat chození před Bohem. To nejde. Chození před Boží tváří je o vztahu, je to o vnitřním postoji. Je to o srdce, které je cele vydané následování Krista, je to o mysli, která se zabývá Božími věcmi, je to o oddanosti a věrnosti. „Buď bezúhonný“ – to je praktická rada, která vede ke konkrétním krokům v životě člověka. Kdo kradl, ať už nekrade (Ef 4,28) nebo:

- *Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost. (Ef 4,29)*

To jsou praktické věci, to je něco, co můžeme dobře popsat. Víme dobře, co znamená bezúhonnost, co to znamená nemít žádný škaloup. Obě tyto věci patří k sobě. Nejdou oddělit. Jedna nemůže přebíjet druhou. Kdo tvrdí, že má vztah s Bohem a Boha miluje, ale jeho život nevede k bezúhonnosti, klame sám sebe i druhé. Kdo na druhé straně chce žít bezúhonně, ale nemá vztah s Bohem, tak také klame sám sebe i své okolí a žije v poutech zákonictví. Bůh nás volá ke vztahu a k proměně života.

B. Bůh, který dává zaslíbení (v. 2-8)

Bůh připomíná Abramovi, kým je. Také připomíná Abramovi, kdo je Abram a potom mu připomíná všechny sliby, které mu dal.

- *Mezi sebe a tebe kladu svou smlouvu; převedu tě rozmnožím. (Gn 17,2)*

Neuzavřel Bůh smlouvu s Abramem někdy před patnácti lety? Ano bylo to tak. A nyní Abramovi tuto smlouvu připomíná. Připomíná mu

také jádro smlouvy – totiž, že jde o Abramovo potomstvo. Tohoto potomstva bude jako prachu země, jako hvězd.

1. Abramova reakce je velmi poučná.

- *Tu padl Abram na tvář a Bůh k němu mluvil... (Gn 17,3)*

Abram znovu uctívá svého Boha. Naposledy jsme to viděli v patnácté kapitole při uzavření smlouvy, nějakých patnáct před touto událostí. Abram pokorně padá na tvář a vzdává chválu svému Bohu. Když se Pán zjevil Petrovi ve své moci:

- *Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“ (Lk 5,8)*

Podobně Mojžíš v Ex 34,8 nebo Jozue před dobytím Jericha (Joz 5,14) – padají tváří k zemi a klanějí se Pánu. Jan, když se setkává se Vzkříšeným:

- *Když jsem ho [Božího Syna] spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý. (Zj 1,17)*

Jestliže Bůh k vám promluví, padněte na tvář. To je známka pokorného srdce. I my se potřebujeme naučit sklánět svá kolena před Pánem. Jsme pyšní lidé moderního západního světa a není to pro nás zvykem klečet před někým na kolenou. O to více se potřebujeme naučit také takto uctívat svého Boha.

Když Abram padl na tvář, tak k němu Bůh začal mluvit. Mimochodem – ve třech verších jsou zde tři různá Boží jména: v. 1 – Hospodin (JHVH, Jahve) promluvil: Já jsem El Šaddaj, všemohoucí Bůh. A ve třetí verši je Bůh – heb. Elohím, kdo mluví.

2. Boží zaslíbení – nacházíme jich tady celou řadu, ale mějme na paměti, že se jedná o věci, které jsme již viděli v předchozích kapitolách. Bůh chce, abychom si připomínali Jeho slova, abychom si připomínali

Jeho zaslíbení, Jeho slovo má být v našem srdci, má v nás plnosti přebývat (Ko 3,16), Izraelci si ho měli přivázat na ruku a na čelo, máme zůstat v Jeho slově. Nepůjde to bez Bible. O jaká zaslíbení se jedná?

a. Zaslíbení potomstva

- *Já jsem! A toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů. (Gn 17,4)*

Bůh začíná razantním prohlášením – Já jsem. Na to není žádná odpověď, proti tomu neexistuje žádná námitka, k tomu není co dodat. Bůh je. Tečka. Abram bude praotcem, zakladatelem davu pronárodů. Nesčetné zástupy jsou potomky Abrahamovými:

- *Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,29)*

Zde jsou potomci a dědicové Abrahama, tady sedí. Bůh je věrný a všemohoucí (El Šaddaj) – rozhlédněte se a podívejte se na bratry a sestry – to jsou dědicové Abrahama.

b. Nové jméno

- *Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů. (Gn 17,5)*

Už nebudeš vyvýšený otec, ale budeš otec národů – to je Abraham. Kolik má Abram se Sárrou dětí? Žádné! Jenom syna z otrokyně. Ale dostává jméno „otec národů“.

c. Králové

- *Převelice tě rozplodím a učiním z tebe pronárody, i králové z tebe vzejdou. (Gn 17,6)*

Boží zaslíbení jde do detailů. Jak byste se asi cítili, kdyby Bůh o vás řekl takové věci? _ Ještě jinak – jak byste se cítili v 99 letech, kdyby o vás Bůh řekl takové věci?

d. Bůh potomků Abrahama

- *Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím totiž smlouvou věčnou, že budu Bohem tobě i tvému potomstvu. (Gn 17,7)*

Bůh slibuje Abrahamovi, že bude jeho Bohem i Bohem jeho potomků navěky.

e. Země

- *A tobě i tvému potomstvu dávám do věčného vlastnictví zemi, v níž jsi hostem, tu celou zemi kenaanskou. A budu jim Bohem. (Gn 17,8)*

Znovu dává Bůh Abrahamovi zaslíbení země – dostane ji on skrze své potomky – tak jsme to viděli v Gn 15. 400 let budou v otroctví, ale potom zemi získají.

Už jsme mluvili o smlouvě, kterou Bůh s Abrahamem uzavřel – byla jednostranná smlouva a v tom, co čteme zde, tomu není jinak. Ať se podíváte na kteroukoliv část této smlouvy, tak je to Bůh, kdo v ní jedná. On je všemohoucí Bůh, On jedná podle svého rozhodnutí. Abraham a jeho potomci, s nimiž je tato smlouva také uzavírána, jsou pasivní součástí této smlouvy. Ne že by se jich to netýkalo, ne že by to pro ně nic neznamenal, ale oni nejsou těmi, kdo tuto smlouvu uzavírá – to dělá Bůh sám. Všimněte si slov, která Bůh používá – kromě onoho prohlášení „Já jsem“, je tady „staneš se“, „tvoje jméno bude“, „určil jsem tě“, „rozplodím tě“, „dávám ti“ – tady není žádné místo pro lidskou svévoli. Tady je Bůh, který jedná, Bůh, který zaslíbujeme a který své sliby také splní – Bůh všemohoucí, El Šaddaj.

Bůh připomíná smlouvu, říká, že ji znovu s Abrahamem uzavírá a teprve nyní k této smlouvě přidává ještě nějaké podmínky pro Abrahama.

2. ZNAMENÍ SMLOUVY (v. 9-14)

A. Závazek smlouvy (v. 9)

- *Bůh dále Abrahamovi řekl: „Ty i tvoje potomstvo budete mou smlouvu zachovávat ve všech pokoleních.“ (Gn 17,9)*

Povinností Abrahama i všech jeho potomků je zachovávat smlouvu s Bohem – ve všech pokoleních. Znovu je tady požadavek poslušnosti a zodpovědnosti člověka. A nejenom jednoho, ale všech pokolení. Vyplývá z toho nutnost předávat dalším pokolením obsah této smlouvy. A to je něco, co potřebujeme slyšet také my. Pro nás už není podstatná obřízka těla, ale obřízka srdce, kterou může udělat jen Bůh. Ale i pro nás platí nařízení, abychom předávali obsah smlouvy, kterou s námi Bůh uzavřel v Kristu Ježíši dalším pokolením.

- *A tato slova, která ti dnes přikazuji, budeš mít v srdci. Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. (Dt 6,6-7)*

Je povinností každého pokolení poslouchat Boha a podřizovat se mu.

B. Znamení smlouvy (v. 10-13)

Bůh dává Abrahamovi znamení, kterým si má připomínat smlouvu s Bohem – stejně to bylo v případě Noeho – tam byla znamením duha. Zde je to něco jiného:

- *Znamením mé smlouvy mezi mnou a vámi i tvým potomstvem, kterou budete zachovávat, bude toto: Každý mezi vámi, kdo je mužského pohlaví, bude obřezán. Dáte obřezat své neobřezané tělo a to bude znamením smlouvy mezi mnou a vámi. Po všechna pokolení každý,*

kdo je mezi vámi mužského pohlaví, bude osmého dne po narození obřezán, doma zrozený i koupený za stříbro od kteréhokoli cizince, který není z tvého potomstva. Musí být obřezán každý zrozený v tvém domě i koupený za stříbro. Tak bude má smlouva pro znamení na vašem těle smlouvou věčnou. (Gn 17,10-13)

Znamením smlouvy se stala obřízka těla. Trvalá smlouva – věčná smlouva byla zpečetěna trvalým znamením. To bylo něco, co už nešlo nijak vrátit. Každý muž měl být obřezán. Neexistoval ale žádný ekvivalent pro ženy. Týkalo se to pouze mužů.

Obřízka byla v době Abrama běžná i mezi okolními národy – většinou se prováděla při dosažení určitého věku jako rituál dospělosti. Pro Izraelce to ale mělo být trochu jinak. Měli být obřezáni osmého dne po narození. Od nejútlejšího věku měli být vedeni k tomu, že patří Bohu, že Bůh s nimi uzavřel smlouvu.

Nový zákon na několika místech mluví o obřízce v souvislosti se křtem. A skutečně je tady několik věcí, které spojují obřízku se křtem. Zároveň jsou tady také věci, které ukazují na naprostou rozdílnost obřízky a křtu.

1. Obřízka a křest – obojí je znamením. Zatímco obřízka byla znamením staré smlouvy a měla ukazovat na novou, křest je znamením naplnění této smlouvy (je znamením znovuzrození, obřízky srdce a znamením nové smlouvy je Památka Páně). **Ani obřízka, ani křest nezachraňuje.** Izraelec nebyl zachráněn tím, že byl obřezán na těle – byl zachráněn vírou v Boží zaslíbení, tedy obřízkou srdce. Obřízka byla vnějším znamením smlouvy, kterou Bůh uzavřel, znamením Božích zaslíbení. Ani křest vodou není tím, co člověka zachraňuje:

- *Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží. (J 3,3)*

Nikoliv křtem vodou, ale pouze novým narozením může člověk vstoupit do Božího království. Není to obmytí vodou, ale o obmytí Duchem svatým, co způsobuje nové narození (obřízku srdce).

- *On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého. (Tt 3,5)*

Křest je potom vnějším potvrzením toho, co se stalo uvnitř. Obřízka byla vnějším znamením toho, že dítě patří k lidu smlouvy, křest je znamením toho, že člověk byl Duchem svatým vekřtěn do Těla Kristova, do církve, jinými slovy – znovuzrodil se, byl obřezán v srdci.

Jak obřízka, tak také křest jsou příkazem pro Boží lid. Abraham dostal příkaz, že každý kdo se narodí v jeho domě, každý jeho potomek bude osmého dne po narození obřezán. Nebyla to věc volby, nebylo to dobrovolné, ale byl to příkaz. Podobně křest je příkazem pro ty, kteří se stanou křesťany:

- *Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen. (Mk 16,16)*
- *Obrátte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista. (Sk 2,38)*

2. A tady se dostáváme k rozdílu mezi křtem a obřízkou. Křest je krokem **poslušnosti nového křesťana**. Obřízka byla krokem **poslušnosti pro rodiče** narozeného dítěte. Nový zákon nikde nepřikazuje rodičům, aby křtili své děti. Ale přikazuje věřícím – ať malým nebo velkým, mladým nebo starým, dětem nebo dospělým, prostě **všem, kteří uvěřili** evangeliu, aby se dali pokřtít.

Obřízka měla být provedena osmého dne po narození dítěte. Křest má být proveden po znovuzrození člověka. Někdy je naprosto jasné, že k tomu došlo a člověk má být pokřtěn. Dobrým příkladem může být komorník etiopské královny ve Sk 8,27-39. Tento muž četl knihu proroka Izajáše a

nerozuměl jí. Evangelista Filip mu vysvětlil podle Izajáše evangelium o Ježíši Kristu, a když jeli kolem vody, tak komorník říká, zda může být pokřtěn. A byl. A všimněte si, že ho nikdo nenutil, ani nepřesvědčoval – Duch svatý ho k tomu dovedl, a to velice záhy po uvěření.

Jindy to tak jasné ale být nemusí. Někdy Duch svatý pracuje pomalu v životě člověka a teprve čas ukazuje, že v takovém člověku je skutečně Kristův život. Ale ať už je to jakkoliv, tak kdokoliv vyznává Krista jako Pána, má být pokřtěn v Jeho jménu. Vidíme tedy rozdíl mezi křtem a obřízkou.

Poslední rozdíl, který chci zmínit, se týká charakteru obou znamení. Obřízka je svou podstatou osobním, intimním znamením. Je to skryté znamení. Je to znamení dané muži. Naproti tomu křest je veřejným vyznáním, že tady je člověk, který uvěřil v Krista. Je pro muže i ženy, pro **všechny, kdo věří**. A je svědectvím pro ostatní, že tento člověk je věřící. V souvislosti s obřízkou ale musíme zmínit ještě jednu věc:

3. Obřízka křesťanů. Boží slovo dává do souvislosti obřízku se křtem, ale vedle toho také ukazuje, že starozákonní obřízka těla měla být znamením, které se naplnilo v novozákonní době. Tato obřízka těla ukazovala na obřízku srdce.

- *V něm [v Kristu] jste obřezáni obřízkou, která není udělána lidskou rukou; obřízka Kristova je odložením celého nevykoupeného těla. S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšení vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých. (Ko 2,11-12)*

Vidíte ty souvislosti? Jde o obřízku srdce. A křest je potom znamením toho, že jsme byli pohřbeni spolu s Kristem, že nevykoupené tělo bylo odloženo a že jsme spolu s Kristem povstali k novému životu. Proto Pavel může napsat:

- *Pravý žid není ten, kdo je jím navenek, a pravá obřízka není ta, která je zjevná na těle. Pravý žid je ten, kdo je jím uvnitř, s obřízkou srdce, která je působena Duchem, nikoli literou zákona. (Ř 2,28-29)*

Smlouva, kterou Bůh uzavírá s Abrahamem, má také varování:

C. Porušení smlouvy (v. 14)

- *Neobřezanec, který by nedal své neobřezané tělo obřezat, bude ze svého lidu vyobcován; porušil mou smlouvu. (Gn 17,14)*

Po mnoha zaslíbeních, která Abraham dostal, je tady první varování od Boha. Abraham ještě neslyšel žádné varování od Boha. Slyšel příkazy, slyšel zaslíbení, ale nikoliv varování. Kdo nebude obřezán, bude vyloučen. Jestliže se někdo nedal obřezat, tak to ukazovalo, že nepatří a nikdy nepatřil do Božího lidu. Podobně člověk, který zapírá Krista a žije jako bezbožník, který odpadl od víry, svým životem ukazuje nejen to, že nevěří, ale že také nikdy skutečně nevěřil, jeho srdce nebylo obřezáno Duchem svatým.

3. ZASLÍBENÍ A NEVĚRA (v. 15-22)

Boží smlouva se netýká jen Abrahama, ale všech jeho potomků. Podobně zaslíbení nedostává jenom Abraham, ale také další lidé:

A. Zaslíbení pro Sáru (v. 15-16)

- *Bůh také Abrahamovi řekl: „Svou ženu nebudeš už nazývat Sáráj, její jméno bude Sára (to je Kněžna). Požehnám ji a dám ti také z ní syna; požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů.“ (Gn 17,15-16)*

Je to totéž zaslíbení, které Bůh dal Abrahamovi. Ostatně Sára byla jeho žena. Bůh jasně ukazuje, že ze Sáry bude zaslíbený dědic. Ale Abraham tomu moc nevěřil:

B. Nevěra Abrahama (v. 17-18)

- *Tu padl Abraham na tvář, usmál se a v duchu si řekl: „Což se může narodit syn stoletému? Cožpak bude Sára rodit v devadesáti?“ Proto Abraham Bohu řekl: „Kéž by Izmael žil v tvé blízkosti!“ (Gn 17,17-18)*

Tyto verše nám velice jasně ukazují, jaká byla víra Abrahama. Kdybychom to měli nějak popsat, tak bychom řekli – nic moc. Abraham měl před očima jenom Izáka. Jeho víra byla v troskách. To skutečně nebyla žádná pevná a hrdinská víra. **To, co tady čteme, bychom mnohem více mohli označit jako nevěru!**

Abraham se usmívá pod fousy, když s ním Bůh mluví. V jeho hlavě se točí myšlenky, které jdou úplně jiným směrem, než na co mu ukazuje Bůh. Ale Bůh je věrný! Bůh je ten, kdo uzavírá smlouvu. Pána Boha nerozhodí naše nevěra, nijak neohrozí Jeho plány, ani neomezí jeho jednání. On je všemohoucí Bůh. A tak dává:

C. Požehnání (v. 19-21)

- *Bůh však pravil: „A přece ti tvá žena Sára porodí syna a nazveš ho Izák (to je Smíšek). Svou smlouvu s ním ustavím pro jeho potomstvo jako smlouvu věčnou. A pokud jde o Izmaela, vyslyšel jsem tě: Hle, požehnám mu a rozplodím a rozmnožím ho převelice; zplodí dvanáct knížat a učiním z něho veliký národ. Ale svoji smlouvu ustavím s Izákem, kterého ti porodí Sára příštího roku v tomto čase.“ Bůh skončil rozmluvu s Abrahamem a vystoupil od něho. (Gn 17,19-22)*

Izmael dostane požehnání. Bůh odpověděl na prosbu Abrahamovy nevěry! Jak ohromné požehnání dává Abrahamovi! Čím se o to Abraham zasloužil? Vůbec ničím! Abraham byl slabý muž, stejně jako my jsme slabí. Byl hříšný člověk, kterého Bůh volá ke svatosti, stejně jako my jsme

hříšníci, které Bůh volá ke svatosti. To, co zde vidíme, je dílo Boží milosti, nikoliv nějaký výkon víry.

- *Nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhasí, až dovede právo k vítězství. (Mt 12,20)*

Vidíte, co držím mezi prsty? Nevidíte!? Je to zrníčko hořčice. Pán nás dovede do svého království, i když budeme mít víru jenom jako zrnko hořčice. Nemáme se spokojit s takovou vírou – naše víra má růst! **Ale** – nejsme spaseni velikostí své víry, ale milostí Boží v Kristu Ježíši.

V Ježíši Kristu jsme dostali milost a v Něm máme všechno duchovní požehnání nebeských darů (Ef 1,3). Jsme dědicové Abrahama, jsme jeho duchovními potomky, naše srdce byla obřezána nikoliv lidskou rukou, ale Duchem svatým. Jenom z Boží milosti nyní žijeme novým životem v Boží bázi, chodíme před Boží tváří a chceme být bezúhonní. Je to Boží dílo, nikoliv naše. Dostali jsme nové srdce, dostali jsme víru a Bůh nás učí trpělivosti a vytrvalosti.

- *... z moci jeho božské slávy nabudete síly k trpělivosti a radostné vytrvalosti. (Ko 1,11)*

Dílo Boží milosti nás vede ke stejným věcem jako Abrahama:

4. BOLESTIVÁ POSLUŠNOST (V. 23-27)

- *Abraham tedy vzal svého syna Izmaela a všechny zrozené ve svém domě i všechny koupené za stříbro, všechnu svou čeleď mužského pohlaví, a obřezal jejich neobřezané tělo hned toho dne, kdy k němu Bůh promluvil. Abrahamovi bylo devětadevadesát let, když jeho neobřezané tělo bylo obřezáno. Jeho synu Izmaelovi bylo třináct let, když bylo jeho neobřezané tělo obřezáno. Abraham i jeho syn Izmael byli obřezáni v též den. Také všechna jeho čeleď, ať doma zrození či za stříbro od cizince koupení, byli obřezáni spolu s ním. (Gn 17,23-27)*

Podle Božího slova Abraham okamžitě jednal. Jakkoliv byla jeho víra slabá, jakkoliv byly jeho pochybnosti silné, když slyšel, co má udělat, tak šel a udělal to. To je chození před Boží tváří. To je Boží dílo v nás – kdykoliv jednáme v poslušnosti jako Abraham. Bůh nás volá k tomu, abychom nebyli jenom posluchači, ale abychom podle Slova také jednali (Jk 1,22). Máme poslouchat Boha i ve chvílích, kdy už dopředu víme, že nás to bude bolet – tak jako Abraham, kdy víme, že to bude nepříjemné – jako v případě Abrahama, kdy musel obřezat všechny muže ve svém domě, kdy se možná setkáme s protivenstvím, s problémy.

- *Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. (J 14,23)*

Abraham miloval Boha. A i když pochyboval, tak poslechl Boží slovo a Bůh ho posílil. I když před ním byla celá řada překážek, poslechl Boha. Nečekal, že Bůh nejdříve odstraní tyto překážky, ale ve víře a v poslušnosti víry šel a jednal podle Božího slova. V následující kapitole uvidíme Abrahama jako velkého přímluvce a jako přítele Božího, s nímž Bůh sdílí důvěrné věci. I to je důsledek poslušného následování. Moji milí, i nás Pán volá k tomu, abychom se cele spolehli na milost, abychom chodili před Jeho tváří a žili bezúhonně.

MÝTUS VLIVU

W. Robert Godfrey

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Náboženská rubrika v Los Angeles Times ze 7. března 1998 obsahovala článek s názvem „Profesoři seminářů z L. A. se sejdou, aby uvažovali nad pravdou.“ Již čtvrtým rokem svolal Skirballský institut amerických hodnot pět škol, aby spolu diskutovaly: St. John's Seminary z losangeleské arcidiecéze římskokatolické církve, Hebrew Union College coby zastánce reformovaného judaismu, University of Judaism za konzervativní judaismus, Claremont School of Theology, jež je ve spojení s liberálními protestanty, a Fuller Theological Seminary s evangelikálními kořeny. Článek cituje několik účastníků v souvislosti s pozitivní atmosférou setkání. Zachycen byl i komentář moderátora setkání, Donalda E. Millera z University of Southern California: „Jak Miller prohlásil, náboženské názory ‚pokrokových‘ Židů, katolíků a protestantů jsou si podobnější, než názory ortodoxních a pokrokových věřících v rámci každého z těchto náboženství.“

Článek citoval členy fakult každé zúčastněné školy, kromě Fullerova semináře. Přítomnost Fullerova semináře na tomto setkání a absence jejich citací v článku mě donutila přemýšlet. Nevím, co zástupce Fullerova semináře na setkání řekl, ani jaký byl skutečný charakter diskuze. Víím jen, že článek zanechává dojem, že Fullerův seminář má

blíže k pokrokovým protestantům, římským katolíkům a Židům než ke konzervativním protestantům.

Jak jsem přemýšlel nad vlivem tohoto článku na čtenáře, přišla mi na mysl fráze, nad kterou jsem se často zamýšlel – mýtus vlivu. Dokázal jsem si jednoduše představit, jak asi probíhala debata ve Fullerově semináři, když dorazila pozvánka na toto setkání. Někdo jistě řekl: „Měli bychom jít. Mohli bychom něco ovlivnit.“ Avšak soudě podle článku, co ovlivnili? Jistě ne to, že by nějak prosadili křesťanskou pravdu. Spíše se shodli s různými teologickými liberály.

Už dlouho se domnívám, že biblické křesťanství naší doby je podrýváno upřímnými lidmi, kteří se zapojují do nebiblických aktivit proto, aby „něco ovlivnili“. Smutným a ironickým výsledkem těchto aktivit bývá poškození Kristovy záležitosti, a ve skutečnosti dosáhnou jen malého či žádného pozitivního ovlivnění. Mýtus vlivu svádí křesťany k víře, že tím, že se dopustí kompromisu na důležitých duchovních pravdách, mohou pro Krista získat více lidí.

Jen pro jistotu – nestavím se proti snaze něco ovlivnit. Křesťanská společnost by se neměla izolovat od debat s kýmkoliv nebo od běžných aktivit s nekřesťany tam, kde nedochází ke kompromitování víry. Křesťané by měli doufat, modlit se a pracovat na tom, aby měli zbožný vliv všude, kde to v tomto světě jde. Křesťané si musí uvědomit, že jisté druhy kompromisu mohou být žádoucí. Křesťané a nekřesťané se například mohou spojit, aby se postavili proti potratům. Je rovněž žádoucí, aby se baptisté, reformovaní a luteráni spojili v prosazování základních pravd reformace.

Nebezpečí však přichází, když křesťané přijmou představu vlivu odvozenou ze světa politiky nebo obchodu. Takový svět rozumí vlivu ve vztahu k moci, penězům, počtům a úspěchu. Kompromis, spolupráce a záměrná nejednoznačnost – to jsou všechno metody používané k dosažení vlivu v tomto světě. Měli by si však křesťané ve jménu vlivu osvojovat strategie a stanovovat cíle, které kompromitují základní prvky jejich víry?

Abych ilustroval nebezpečí mýtu vlivu, dovoluji vám nabídnout dva příklady. První se vztahuje ke službě Billyho Grahama. Billy Graham začal svou službu za amerického fundamentalismu 40. let 20. století. Zpočátku se mu dostávalo silné podpory od fundamentalistů, jako byl Bob Jones Sr. a John R. Rice. V roce 1951 Graham napsal: „Netolerujeme ani nemáme společenství s žádnou formou modernismu.“ Stejný postoj zopakoval Riceovi v roce 1955. Avšak v roce 1957 při newyorské kampani tento postoj viditelně změnil. Graham bránil svůj vstřícnější postoj ke spolupráci při evangelizacích těmito slovy:

„Domníval jsem se, že bychom měli ochotně spolupracovat se všemi, kdo chtěli spolupracovat s námi. Naše poselství bylo jasné, a pokud se někdo s radikálně odlišným teologickým názorem nějakým způsobem rozhodl připojit k naší kampani, která vyhlášovala Krista jako cestu spasení, pak to byl on, kdo se dopouštěl kompromisu na svém osobním přesvědčení, ne my.“

Problémem však nebylo jen to, že Graham měl čím dál tím více liberálních protestantů a římských katolíků na svém pódiu i v komisích, ale že zájemce posílal zpět do těchto církví. Po dlouhou dobu (možná od začátku) byli zájemci, kteří byli předtím ve spojení s některou z církví, posíláni zpět do církví, ze kterých přišli. Okolo roku 1951 byli zájemci bez

církevní minulosti odkazováni na církev vybranou „určovací komisí“ složenou z místních služebníků.

Graham čelil problému, kterému čelili všichni cestující kazatelé, totiž tomu, jak předat svou práci místním církvím. Chtěl s církvemi spolupracovat, a ne s nimi soutěžit. Od prvních kampaní vyzýval ty, kdo se „rozhodli“: „Především se připojte k církvi.“ Napsal:

„Naší třetí obavou [v roce 1948] byla tendence mnoha evangelistů konat svou práci odděleně od místních církví a dokonce otevřeně a ostře kritizovat místní pastory a sbory. Byli jsme však přesvědčeni, že je to nejen kontraproduktivní, ale také nesprávné z biblického hlediska. Byli jsme rozhodnuti spolupracovat se všemi, kdo budou na veřejném vyhlášení evangelia spolupracovat s námi, a vyhýbat se postoji, který se stavěl proti církvím i duchovenstvu.“

Ve vzpomínkách na přípravu losangeleské kampaně v roce 1949 řekl: „Moje omezená zkušenost mi již ukázala, že bez spolupráce s místními církvemi a jejich pastory by trpěla návštěvnost i návazná péče o nové křesťany.“

Z přesvědčení chtěl, aby jeho práce sloužila sborům, ale také chtěl věci ovlivnit tím, že získal ke spolupráci největší církve a zajistil tak velký počet návštěvníků shromáždění. Spolupráce s liberálními protestanty a římskými katolíky byla vymyšlena tak, aby zvýšila vliv služby s cílem vyššího počtu obrácených.

Není pochyb o tom, že Billy Graham byl ve své snaze o obrácení lidí ke Kristu a ve své víře, že jeho strategie byla k tomuto účelu nejefektivnější a nejvlivnější, naprosto upřímný. Byl tedy sveden mýtem vlivu? Vždyť kampaně navštívily tisíce lidí, kteří by jinak nepřišli. Vždyť na těchto

shromážděních došlo k obrácení jedinců. Vždyť jeho rozhodnutí spolupracovat přidalo k jeho postavení coby národní ikony a přítele prezidentů. Ale byl kvůli tomu efektivnější v kázání evangelia a v získávání učedníků pro Ježíše Krista? Věřím, že z lidského pohledu by se z nich v průběhu let stali opravdovější učedníci, kdyby býval zájemce odkazoval pryč od liberálních a římskokatolických církví do biblických protestantských sborů.

Druhý příklad nebezpečí mýtu vlivu zahrnuje dvě prohlášení, Evangelikálové a katolíci společně a Dar spasení. Tato prohlášení byla již pečlivě prozkoumána jinde a nechci se vracet k jejich teologické problematice. Spíše chci ukázat, že evangelikální účastníci na setkáních, kde vznikla tato prohlášení, se k těmto snahám připojili z touhy něco ovlivnit pro Krista. Bezpochyby doufali, že ovlivní římskokatolické účastníky – a možná i celou římskokatolickou církev – tím, že představí evangelikální víru. Doufali, že by se mohli spojit se „znovuzrozenými“ římskými katolíky proti nevěře a nemorálnosti naší doby. Věřili, že by mohli mít navěky velký vliv tím, že by dosáhli pevné dohody s římskými katolíky.

Mnozí zaangażovaní evangelikálové věří, že dosáhli více, než v co doufali. Římští katolíci, jak nám účastníci tvrdili, přijali prohlášení, které vyučuje ospravedlnění jen skrze víru tak, jak to učili reformátoři. Jaký vliv! Několik analýz těchto dvou prohlášení ukazuje, že ve skutečnosti k dosažení tohoto obdivuhodného cíle nedošlo. Římští katolíci vlastně v prohlášení nic nového nepřipustili a evangelikálové přijali všechny katolíky jako bratry a sestry v Kristu – neobvyklá pozice pro evangelikály.

Mohl bych zmínit ještě spoustu dalších příkladů mýtu vlivu. Například hnutí církevního růstu, které vykuchává křesťanské uctívání ve jménu evangelizace. A na nižší úrovni, představte si pastora, jak se veřejně modlí a nepoužívá při tom jméno Ježíš, aby někoho neurazil. Zlověstné následky mýtu vlivu jsou všude.

Co vede tolik evangelikálů, aby tento mýtus přijali? Z části je to americká fascinace vážeností, úspěchem a počty. Ale takový přístup ukazuje, že američtí evangelikálové vlastně nikdy neopustili svůj postmilenialismus 19. století. Stále se s velkým optimismem těší na obnovení „evangelikálního imperia” posledního století. Sní o tom, že se znovu stanou „hlavním proudem” amerického náboženství a kultury, jakým byli před vzestupem liberalismu a přistěhovalectvím římských katolíků.

Ale ještě hlubší příčina přitažlivosti mýtu vlivu je teologická. Evangelikálové, kteří podléhají mýtu vlivu, tak činí z části kvůli své vlastní mylné teologii. Vyvinuli teologie, které se odchyľují od bohatých biblických teologií reformace.

Někteří evangelikálové přijímají mýtus vlivu z arminiánského pohledu na spasení. Protože spasení závisí v konečném důsledku na souhlasu svobodné vůle, dochází k ospravedlnění mnohých teologických kompromisů, aby došlo k zaujetí nevěřícího a k jeho pohnutí. Jiní evangelikálové jsou motivováni chybnou doktrínou o církvi. Nevidí církev jako základní instituci v Boží ekonomii založenou na Jeho Slovu a jím řízenou, ale jako užitečnou podpůrnou skupinu pro jednotlivého křesťana a jeho chození ve víře. U Billyho Grahama vyplouvají obě tyto teologické slabosti na povrch. Jeho arminianismus je jasný. Jeho slabá doktrína o církvi je vidět v tom, že posílal zájemce zpět do nesprávných církví –

chyba, kterou, zdá se, si uvědomil i on sám, když sestavil kurzy biblického studia jako součást návazného protokolu pro zájemce.

Nejtragičtějším následkem mýtu vlivu je, že ti, kdo ho přijímají, často končí ovlivnění světem, místo aby měli dobrý vliv na svět. Například Fullerův seminář ve svém úsilí zvýšit svůj vliv tím, že ustoupí ze svých vlastních fundamentalistických kořenů, se vzdal základních evangelikálních doktrín, jako je neomylnost Písma. Evangelikálové, kteří podepsali dohodu s římskými katolíky, podkopávají jak schopnost prorocky svědčit římským katolíkům, tak dílo evangelikálních misíí v místech, jako je Latinská Amerika. Billy Graham v rozhovoru s Robertem Schullerem z Crystal Cathedral zněl pozoruhodně liberálně:

Dr. Schuller: „Rozumím dobře, že říkáte, že je možné, aby Ježíš Kristus vstoupil do lidského srdce, duše a života, i když se tito lidé narodili v temnotě a nikdy se nesetkali s Bibli? Rozumím správně tomu, co jste řekl?“

Dr. Graham: „Ano, rozumíte, protože tomu věřím. Potkal jsem lidi pocházející z kmenů v různých částech světa, a ti nikdy neviděli Bibli ani o ní neslyšeli a nikdy neslyšeli ani o Ježíši, ale ve svých srdcích uvěřili, že Bůh existuje, a snažili se žít život, který byl docela oddělený od komunity, ve které žili.“

Dr. Schuller: „To je fantastické. Jsem nadšený, že to říkáte. Boží milosrdenství je tak široké.“

Dr. Graham: „Ano, určitě je.“

Jediný způsob, jak se zbavit mýtu vlivu, je znovu se oddat důležitosti biblické teologie jako základu pro křesťanské konání. Musíme nechat Bibli, aby v celé své plnosti řídila naše myšlení i činy. Musíme si

pamatovat, že Pavel nekázal zkrácené evangelium, ale vyhlašoval celý úradek Boží. Když řekl, že se všem stal vším, mluvil o věcech neutrálních, ne o záležitostech základní křesťanské pravdy nebo etiky. Nestal se prostitutem, aby získal prostitutky. Ani se nestal arminiánem, aby získal ty, kdo jsou závislí na doktrínách o dobrotě člověka nebo o svobodné vůli. Musíme se vydat cestou apoštolů a reformátorů, kteří pro Boha dokázali veliké věci, ne však bezbožným kompromisem, ale věrným prohlašováním pravdy Božího Slova.

Z blogu Ligonier.org.

Vydává Reformace.cz

Hošťálkova 1C, Praha 6, 169 00

ISSN 2336-8349